

критика върху — живописъ, музика, скулптура, театъръ и др. Тя първа е предрекла бляскавото бъдеще на Андрей Николовъ — преди повече отъ двадесетъ години. Сега да се пише за него е лесно — но тогава — когато той е билъ още ученикъ !

Тази дѣйность на Роза Попова е най-малко известната, тъй като тя се е крила подъ най-различни псевдоними: Ирена Сатова, Косара Преспанска, Нарцисъ, Д-ръ Никола Дечковъ, Омара Тристо, Листъ отвѣянъ и т. н. — ала не за да скрива злобата или неприязньта си, както обикновено — а напротивъ — благородството, толерантността и преклонението си предъ красотата, която винаги я е вдъхновявала. Така, близка на Андрей Николовъ — тя пише възторжена статия за него подъ мъжки псевдонимъ, води ожесточена борба за него по редакциитѣ — безъ това той и да подозира дори, а може би и до днесъ да не знае кой е тоя г-нъ Д-ръ Дечковъ, който тъй отрано е прозрѣлъ неговия талантъ. А критиката ѝ върху Ибсеновия епilogъ — „Кога ний мъртвитѣ се пробудимъ“ показва най-красноречиво — както нейнитѣ разбирания за литература, (resp. Ибсена, когото тя отлично и най-дълбоко познава) — така и нейното отношение къмъ театъра и своитѣ колеги, които на нейно мѣсто биха постъпили тъкмо диаметрално противоположно — особено подъ псевдонимъ.

Осенъ това, трагическа натура — тя е създателката на първата *драматическа поема* въ нашата литература — прекрасната, високо етична едноактна драма въ стихове — *Презъ бунта*, играна съ голѣмъ успѣхъ изъ цѣлата страна.

По контрастъ — детски наивна въ живота — тя е писала и печатала множество стихове и драмички за деца — а същевременно — единствено у насъ, е писала стихове и на чужди езици: — на нѣмски и на сръбски.

Играла е при тована чужди сцени — сръбска и романска, а също и съ театъра на Стойковича у насъ, заучила ролята на Марина отъ Димитрий Самозванца на Пушкина само за нѣколко часа — поради внезапното заболѣване на премиерката имъ,